

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 110/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Miloslava Krausa, B., zastúpeného advokátom JUDr. R. T., B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 16, čl. 17, čl. 21 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 a 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri vykonávaní domovej prehliadky, pri vzatí do väzby a pri rozhodovaní o jej trvaní v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nemu pod sp. zn. ČVS: SJP-46/OVOZTČ-BB-2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Miloslava Krausa **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2005 doručená sťažnosť JUDr. Miloslava Krausa, B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. T., B., ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 16, čl. 17, čl. 21 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 1 a 3, čl. 6

ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri vykonávaní domovej prehliadky, pri vzatí do väzby a pri rozhodovaní o jej trvaní v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nemu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako advokát „vykonával na základe udeleného plnomocenstva zastupovanie a obhajobu klientov najmä v daňovom konaní, deliktach z toho vzniknutých, v obchodnom a trestnom práve, a to v súlade s platným právnym poriadkom SR, Ústavou SR a zákonom o advokácii“.

V sťažnosti sťažovateľ ďalej uviedol, že 1. júla 2004 mu bola obmedzená osobná sloboda. Následne bola v rodinnom dome v R., kde sa sťažovateľ nachádzal, vykonaná orgánmi činnými v trestnom konaní domová prehliadka napriek tomu, že príkaz na jej vykonanie sa vzťahoval na dom...

V postupe pri vykonávaní domovej prehliadky, keď príslušné orgány činné v trestnom konaní ignorovali ako jeho upozornenie, že prehliadku vykonávajú v inom dome než uvedenom v povolení, tak aj jeho požiadavku na prítomnosť iného advokáta alebo zástupcu Slovenskej advokátskej komory pri vykonávaní prehliadky, ako aj v nezákonnom odňatí vecí počas prehliadky vidí sťažovateľ „porušenie ústavy, a to ňou garantovaných práv právnej ochrany, právnej istoty, domovej a osobnej slobody“.

Ako ďalej uviedol sťažovateľ, domová prehliadka bola policajnými orgánmi vykonaná aj na adrese jeho bytu v B., ako aj jeho advokátskej kancelárie. Opätovne pritom poukázal na vyššie uvedený nezákonný postup policajných orgánov. Navyše, pri prehliadke advokátskej kancelárie tieto orgány odňali i veci, ktoré podľa sťažovateľa nesúviseli s trestným konaním a slúžili ako dôkazné prostriedky pri obhajobe nestranných klientov, vyberali doklady zo spisov, čím spôsobili nemožnosť obhajoby klientov alebo ju značne obmedzili, zaistili počítače a iné prostriedky nutné pre činnosť jeho advokátskej kancelárie.

Podľa sťažovateľa policajné orgány nepostupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, čím ich porušili (§ 82, § 83, § 84, § 85), a v tomto podľa neho nezákonnom postupe vidí porušenie čl. 16, čl. 17, čl. 21 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru.

Podľa tvrdenia sťažovateľa napriek tomu, že osobná sloboda mu bola obmedzená 1. júla 2004, až 4. júla 2004 na základe uznesenia Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 Tp 91/2004 bol vzatý do väzby.

Jeho sťažnosť proti predmetnému uzneseniu o vzatí do väzby z 11. júla 2004 Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 12. augusta 2004 zamietol. Po doručení uznesenia o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí do väzby (29. septembra 2004) sťažovateľ 1. októbra 2004 podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“), však podľa neho nielenže žiadosti nevyhovel, ale ani neuviedol konkrétne dôvody a listom z 18. októbra 2004 ju postúpil na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu (ďalej len „špeciálny súd“).

Sťažovateľ vytýka orgánom činným v trestnom konaní nezákonný postup pri vzatí do väzby (poukázal na to, že sudca ho ako zadržanú osobu nevypočul v stanovenej lehote), ako aj držanie v nej, čo napokon vyjadril v sťažnosti ako opravnom prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu v priebehu trestného konania, ako aj v žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Poukazuje najmä na paušálne zamietnutie jeho žiadostí, oneskorené rozhodovanie orgánov činných v trestnom konaní (týkajúce sa zaistenej počítačovej techniky, keď od doby jej zaistenia 1. júla 2004 až 19. novembra 2004 bol pribratý vo veci znalec v odbore výpočtová technika). V tomto ich konaní sťažovateľ videl porušenie ústavou garantovaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, právnej istoty a právnej ochrany, ako i práva na slobodné podnikanie.

Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd deklaroval, že ministerstvo vnútra v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nemu pri výkone domovej prehliadky, vzatí do väzby a rozhodovaní o jej trvaní porušilo jeho označené základné práva na zaistenie právnej ochrany a právnej istoty, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, na zaistenie osobnej slobody a na slobodné podnikanie podľa čl. 16, čl. 17, čl. 21 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Skúmal pritom, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej vzájomnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním,

rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu verejnej moci do takého práva alebo slobody na strane druhej.

Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi v sťažnosti namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, alebo ak nezistí žiadnu možnosť porušenia označených základných práv alebo slobôd, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (I. ÚS 91/03, IV. ÚS 150/03).

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 16, čl. 17, čl. 21 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru ministerstvom vnútra, konkrétne nezákonným postupom pri domovej prehliadke, pri vzatí sťažovateľa do väzby a rozhodovaní o jej dôvodnosti a trvaní, prieťahmi v konaní v súvislosti so zaistením vecí sťažovateľa pri domovej prehliadke.

Ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu nepostačuje, ak sťažovateľ uvedie ktorýkoľvek orgán verejnej moci ako porušovateľa jeho základných práv a slobôd. Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi.

Povinnosť označiť konkrétny orgán verejnej moci ako porušovateľa základných práv a slobôd je dôležitá aj z hľadiska subsidiarity právomoci ústavného súdu, pretože len v takom prípade sa dá uzavrieť otázka právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy, prípadne podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, t. j. či v posudzovanom prípade je alebo nie je iný súd na ochranu základných práv a slobôd alebo či sú tu právne prostriedky takej ochrany podľa osobitných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov ministerstvo vnútra, ktoré sťažovateľ v okolnostiach prípadu označil za porušovateľa jeho označených práv, je ústredným orgánom štátnej správy okrem iného pre ochranu verejného poriadku, bezpečnosti osôb a majetku, pre Policajný zbor.

Z obsahu spisovej dokumentácie priloženej sťažovateľom k sťažnosti ústavný súd zistil, že voči sťažovateľovi bolo uznesením Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii v Banskej Bystrici (ďalej len „úrad boja proti korupcii“), sp. zn. ČVS: SJP-46/OVOZTČ-BB-2003 z 18. decembra 2003 začaté trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona.

V súvislosti s uvedeným trestným konaním vedeným proti sťažovateľovi okresný súd na základe žiadosti prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) nariadil vykonať domovú prehliadku príkazom z 28. júna 2004 sp. zn. 2 Tp-v-525/2004 v rodinnom dome v R., ktorého spoluvlastníkom je sťažovateľ. Toho istého dňa dal prokurátor krajskej prokuratúry súhlas na vykonanie prehliadky kancelárskych priestorov sťažovateľa. V obidvoch prípadoch prehliadku vykonali vyšetrovatelia Policajného zboru a nimi poverení príslušníci polície.

Dňa 30. júna 2004 úrad boja proti korupcii vzniesol obvinenie proti sťažovateľovi pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona a pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Tp 91/2004 z 1. júla 2004 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Dôvodnosť väzby na základe podanej sťažnosti sťažovateľa potvrdil krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tpo 46/2004 z 12. augusta 2004. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodoval špeciálny súd.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnom konaní nositeľom zákonných kompetencií v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku pri vykonávaní domovej prehliadky, rozhodovaní o väzbe, jej dôvodnosti a trvaní je konkrétny orgán verejnej moci (súd, prokuratúra, policajný orgán) pôsobiaci na základe samostatnej zákonnej úpravy. Preto ako samostatný orgán s rozhodovacími právomocami nesie aj zodpovednosť za prípadné porušovanie práv obvinených osôb v trestnom konaní.

Sťažovateľ však ako porušovateľa ním označených základných práv označil v záhlaví svojej sťažnosti ministerstvo vnútra. V petite sťažnosti žiada ústavný súd, aby vyslovil porušenie ním označených základných práv konaním tohto porušovateľa. Z písomného podania sťažovateľa a jeho právneho zástupcu je teda zrejmé, že ten, o kom sa v podnete tvrdí, že porušil jeho základné práva a proti komu návrh smeruje, je ministerstvo vnútra.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone – čo nie je tento prípad), zvlášť pokiaľ ide o označenie osoby, proti ktorej návrh smeruje (odporcu), ústavný súd vec ďalej skúmal a rozhodol v nej v uvedenom rozsahu.

Z vyššie uvedeného súčasne vyplýva, že porušovateľom základných práv v posudzovanom prípade nemôže byť ministerstvo vnútra. Žiadna skutočnosť uvedená v sťažnosti neumožňuje prijatie záveru o existencii akejkoľvek súvislosti medzi namietaným porušením základných práv sťažovateľa (na domovú a osobnú slobodu, prejednanie veci bez zbytočných prierahov, slobodné podnikanie) a postupom ministerstva vnútra.

Z tohto základného dôvodu je sťažnosť zjavne neopodstatnená a bolo ju potrebné odmietnuť už pri jej predbežnom prerokovaní.

Navyše, vo vzťahu k sťažovateľom namietanému postupu pri vykonávaní domovej prehliadky a k ním tvrdenému nezákonnému odňatíu vecí príslušníkmi Policajného zboru za

účelom zaistenia dôkazov ide aj o nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie tejto časti sťažnosti sťažovateľa.

Ak sťažovateľ tvrdí, že v rámci domovej prehliadky mu boli zaistené jeho veci (počítače) a písomnosti nezákonným spôsobom, tento argument môže predniesť v rámci trestného konania, zvlášť pred príslušným všeobecným súdom v rámci svojej obhajoby, kde môže žiadať, aby tieto neboli práve pre uvedenú nezákonnosť považované za dôkazy, a teda aby sa na ne neprihliadalo. Bude vecou všeobecného súdu, prípadne ďalších orgánov činných v trestnom konaní, aby posúdili takúto argumentáciu a vyvodili z nej závery.

Ústavný súd v tejto súvislosti už judikoval, že uznaním porušenia práv podľa ústavy a dohovoru nie je iba výslovné deklarovanie ich porušenia, ale aj implicitné uznanie vyplývajúce z rozhodnutia príslušného orgánu verejnej moci (III. ÚS 83/05).

Okrem toho má sťažovateľ v tejto veci možnosť domáhať sa nápravy podaním trestného oznámenia na príslušníkov Policajného zboru, ako aj prostriedkami občianskeho práva (podaním civilnej žaloby o ochranu osobnosti).

Vo vzťahu k ústavnému súdu je okrem iného sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv nezákonným postupom orgánov činných v trestnom konaní pri vykonávaní domovej prehliadky a v súvislosti so vzatím do väzby, podaná aj oneskorene.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 22/02 uvádza: „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti. Jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov, teda v lehote dvoch mesiacov od kvalifikovanej právnej skutočnosti.“

Príkaz na vykonanie domovej prehliadky v rodinnom dome v spoluvlastníctve sťažovateľa bol vydaný sudcom okresného súdu podľa § 83 Trestného poriadku 28. júna 2004 a v ten istý deň dal podľa § 83a citovaného zákona súhlas prokurátor krajskej prokuratúry na prehliadku kancelárskych priestorov sťažovateľa.

V zmysle ustanovenia § 140 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesenie o vzatí do väzby je právoplatné a vykonateľné, ak podaná sťažnosť bola zamietnutá. Ako uviedol sťažovateľ v sťažnosti, krajský súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa uznesením z 12. augusta 2004, teda v uvedený deň nadobudlo predmetné uznesenie právoplatnosť.

V okolnostiach tohto prípadu od 28. júna 2004, keď bola vykonaná domová prehliadka, a od 12. augusta 2004, keď krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa a uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť, do 30. decembra 2004, keď bola sťažnosť sťažovateľa ústavnému súdu odovzdaná na poštovú prepravu, uplynulo dlhšie časové obdobie ako uvedená zákonná dvojmesačná lehota.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2005